

ARAŞTIRMA MAKALE

Y kuşağı gençliğinin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumları: Nevşehir örneği¹

Hamza KURTKAPAN²

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, Nevşehir, Türkiye

ORCID No: <https://orcid.org/0000-0001-9815-7337/>

ÖZET

Türkiye’de yaşlı nüfusun genel nüfus içerisindeki oranı hızla artmaktadır. 2060 yılında, Türkiye’de yaşayan her beş kişiden birinin yaşlı olacağı ön görülmektedir. Günümüzde 20’li yaşlarını deneyimleyen gençler, 2060’lı yıllarda yaşlılığa adım atacaktadırlar. Türkiye’nin 21. yy.’ın ikinci yarısına ilişkin yaşlılık politikaları, bu dönemde yaşlılığa adım atacak olan Y kuşağının özellikleri ve tutumları göz önünde bulundurularak yapılmalıdır. Türkiye’de Y kuşağı ile ilgili pek çok çalışma yapılmış ancak onların yaşlılık ve yaşlanma ile ilgili tutumlarına yeteri kadar bakılmamıştır. Bu çalışma, Y kuşağına mensup 19-24 yaş grubundaki gençlerin, yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumlarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın evrenini, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesinde 2018-2019 Eğitim ve Öğretim Yılı Bahar Güz Dönemine kayıtlı lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada, araştırmaya katılan gençlerin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin görece olumsuz bir tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir. Katılımcıların yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumlarının cinsiyet, yaşanan yer, aile tipi ve büyük ebeveynler ile birlikte yaşama değişkenlerine göre anlamlı bir düzeyde değişmediği görülmüştür. Ancak büyük ebeveynler ile geçirilen sürenin, yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumu olumsuz etkilediği tespit edilmiştir. Çalışmada, yaşlanmaya ilişkin olumlu tutumun, yaşlı bireyler ile ileride çalışma arkadaşı olma isteğine olumlu yansıdığı belirlenmiştir. Ayrıca yaşlı bakımında devlet yerine aileye öncelik veren katılımcılarda, daha olumlu bir yaşlılık ve yaşlanma tutumu tespit edilmiştir.

MAKALE GEÇMİŞİ

Geliş 19 Şubat 2020
Kabul 15 Haziran 2020

ANAHTAR KELİMELELER

Yaşlılık sosyolojisi, yaş tabakalaşması, Y kuşağı, tutum ölçeği

Attitudes of generation Y towards old age and aging: The case of Nevşehir

ABSTRACT

The rate in the general population, the elderly population is increasing rapidly in Turkey. In 2060, it is estimated that one out of every five elderly people will be living in Turkey. Young people who experience their 20s today will step into old age in the 2060s. Aging policy regarding Turkey in the second half of the 21st century should be made by taking into consideration characteristics and attitudes of Generation Y who will step into old age during this period. A lot of work related to Generation Y made in Turkey, but not considered enough on their attitudes about their old age and aging. This study aims to determine the attitudes of young people in the Y generation between the ages of 19-24 regarding aging and aging. The population of the research consists of undergraduate students enrolled in Nevşehir Hacı Bektaş Veli University in the 2018-2019 Academic Year Fall Semester. In the study, it was determined that the young people participating in the research had a relatively negative attitude towards old age and aging. It was observed that the attitudes of the participants regarding old age and aging did not change significantly according to the variables of gender, place of residence, family type and living with grandparents. However, it was found that the time spent with grandparents negatively affected the attitude towards old age and aging. In the study, it was determined that the positive attitude towards aging reflected positively on the desire to become a colleague with older individuals in the future. In addition, a more positive old age and aging attitude was determined in the participants who prioritize the family rather than the state in elderly care.

ARTICLE HISTORY

Received 19 Feb. 2020
Accepted 15 June 2020

KEYWORDS

Sociology of aging, age stratification, generation Y, attitude scale

1. GİRİŞ

Ulusal ve uluslararası kuruluşların raporlarına göre, Türkiye’de nüfus giderek yaşlanmaktadır (United Nati-

ons Department of Economic and Social Affairs [UN-DESA], 2015; Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2018). Türkiye’de 2000 yılında 3,6 milyon olan 65 yaş ve üzeri nüfus, 2018 verilerine göre 7 milyonu aşmıştır. 2060

¹ Makalenin Kaynak Olarak Gösterimi: Kurtkapan, H. (2020). Y kuşağı gençliğinin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumları: Nevşehir örneği. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi (YSAD)*, 13(1), 48-55.

² Sorumlu Yazar e-mail: hamzakurtkapan@nevsehir.edu.tr

yılında ise bu sayının 24 milyona ulaşacağı ön görülmektedir. Böylece nüfusun beşte birinden fazlasının 65 yaş ve üzeri bireylerden oluşacağı hesaplanmaktadır. Ayrıca 2055-2065 yılları arasındaki bu dönemde toplam nüfus içerisinde 65 ve üzeri yaşta bulunanların oranının, ilk defa 0-14 yaş grubundaki çocukların oranından fazla olacağı ön görülmektedir³ (TÜİK, 2019). 65 yaş ve üzeri nüfusun bu dönem için beklenen sayısal ve oransal fazlalığı, geliştirilecek sosyal politika için de belirleyici olmalıdır. 2055-2065 yılları arasında yaşlılığı deneyimleyecek nüfusa yönelik özel bir çalışma yapılması gereklidir. Böylesi bir çalışmanın hazırlığı olarak ise 21. yüzyılın ortalarında yaşlılığa adım atacak olan Y kuşağı⁴ mercek altına alınmalıdır.

Türkiye'nin 2060'larda deneyimleyeceği nüfus oranı dağılımına çoğu gelişmiş ülke 2010'lu yıllarda ulaşmıştır. Örneğin, Kanada'da ilk defa 2015 yılında yaşlıların toplam nüfus içerisindeki oranı, 15 yaş altı çocuklarınınkini geçmiştir. Gelişmiş ülkelerde bu duruma hazırlık olarak, söz konusu nüfus dağılımına ulaşılmadan önce 2010'lu yıllarda yaşlılığa adım atacak olan "baby boomer" kuşağı hakkında çalışmalar yapılmıştır. Bundan dolayı gelişmiş ülkelerde, yaşlılık sosyolojisinin çeyrek yüzyıllık tarihinde yaşlılık araştırmalarının merkezinde "baby boomer" kuşakla ilgili çalışmalar önemli bir yer tutmaktadır.

Gelişmiş ülkelerin 2000'li yılların başında yaşadıkları bu tarihsel evreyi, Türkiye'nin 21. yy.'ın ikinci yarısında yaşayacağı ön görülmektedir (TÜİK, 2018). Bundan dolayı gelişmiş ülkelerde "baby boomer" kuşağına gösterilen ilginin Türkiye'de 2060'lı yıllarda yaşlılığa ilk adımı atacak olan "Y kuşağına" gösterilmesi gereklidir. 1990-99 yılları arasında doğan ve günümüz gençlerini oluşturan bu kuşak Türkiye'de kritik bir tarihsel evrede yaşlılığa başlamış olacaktır. Yukarıda da bahsedildiği gibi Türkiye'de 2060 yılına gelmeden yaşlıların nüfus içerisindeki oranı, çocukların oranından fazla olacağı ön görülmektedir.

Bu çerçevede Türkiye'de 1990'lı yıllarda doğan ve Y kuşağı olarak adlandırılan gençlerin yaşlılığa ilişkin beklenti, istek ve tutumlarına bakmak gerekmektedir (Kurtkapan, 2019:168). Bu gençlerin yaşlılıkla ilgili sosyal meseleleri nasıl algıladıkları ve yaşlıların sosyal yaşamdaki konumları hakkındaki görüşleri önemlidir. Yaşlılık sosyolojisindeki, "yaş tabakalaşması" kuramına göre, her dönemin yaşlılarının özellik, beklenti, tutum ve algıları önceki dönemlerin yaşlılarından farklıdır. Riley tarafından, 1971 yılında geliştirilen "yaş tabakalaşması" kuramına göre, belli bir yaş grubuna mensup bireyler toplumdaki önemli sosyal ve ekonomik etkilere aynı yaşlarda maruz kalmakta ve bu da onların ortak özelliklere sahip olmalarına neden olmaktadır. Örneğin, bir ekonomik krizden, bu krizi onlu yaşlarında yaşayanlar ile otuzlu yaşlarında yaşayanlar farklı

Araştırma evrenini Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesinde 2018-2019 güz dönemine kayıtlı, 19-24 yaş

biçimde etkilenmektedir. Benzer deneyimleri aynı yaşlarında yaşayanlar arasında benzer alışkanlık ve özellikler gelişmektedir. Bu durum, kimi zaman aynı kuşaktakilerde bir alt kültür oluşturacak kadar önemli seviyelere çıkabilmektedir. Örneğin, küreselleşmenin sık sık dile geldiği bir dönemde doğan ve büyüyen Y kuşağında da kendine özgü bir alt kültür geliştiği görülmektedir.

Bu kuşak; küresel iklim, tüketim kültürü, küresel çevre kirliliği gibi etkenler ile büyümektedir. Bu etkenler, Y kuşağına mensup olan gençlerin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumları üzerinde de etkili olmaktadır. Yaşlılık ve yaşlanma algısı her ne kadar kişisel bir durumu ifade etse de sosyalleşme süreçlerinden bağımsız değildir (Kurtkapan, 2018). Bundan dolayı yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumu belirleyen sosyo-ekonomik ve kültürel faktörler de önemli olmaktadır. 1980'li yıllar, neo-liberal politikaların egemen olduğu ve sosyal devletin küçüldüğü, girişimciliğin önemsendiği bir dönemdir (Kökalan-Çımrın, 2009: 199). Bu faktörlerin yaşlılık ve emeklilik politikaları üzerindeki yansımaları bu dönemde doğup büyüyen Y kuşağının yaşlılık ve yaşlanma algısı üzerinde etkili olmaktadır.

Bilgisayar, internet ve cep telefonu teknolojilerinin içine doğan Y kuşağı için küreselleşme, google, msn, cep telefonu önemli belirleyicilerdir. Bayhan (2014)'a göre Y kuşağının temel özelliği "sorgulayıcı" ve "yaratıcı" olmalarıdır. Bu kuşağı mensup bireylerin hayatlarında rahatlık önemlidir. Çalışmayı severler ancak hayatı sadece işten ibaret görmek istemezler (Bayhan, 2014: 14). Bu özellikler onların yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumlarını da belirlemektedir. Zira teknoloji ve iletişim olanakları, onları önceki kuşaklardan daha fazla *bireyci* yapmaktadır. Buna *rahatlığı sevmeleri* de eklenince yaşlılara karşı daha az tahammülleri olmaktadır. Bu özellikler, onların yaşlı ayrımcılığı ve yaşlı bakımı gibi pek çok konuda daha olumsuz bir tutum geliştirmelerine sebep olmaktadır.

Tüm bunlardan hareketle bu çalışmada, 19-24 yaş aralığındaki bir grup gencin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumlarını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Gençlerin tutumları üzerinde etkisi olabilecek demografik ve sosyal değişkenlere bakılmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan gençlerin meslek yaşamlarında yaşlılar ile birlikte çalışmayı isteyip istememeleri ve yaşlı bakımına ilişkin görüşleri çalışmaya dahil edilmiştir.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Nicel araştırma yöntemi kullanılan bu kesitsel çalışmada, gençlerin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumları sosyal ve demografik faktörler dikkate alınarak incelenmektedir. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelinde var olan bir durum olduğu gibi betimlenmeye çalışılmaktadır (Karasar, 1998). aralığındaki lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan 639 katılımcı,

³ Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, 2060 yılında 107.095.998'e ulaşması ön görülen toplam nüfus içerisinde, 0-14 yaş grubundakilerin sayısı 18.126.086 (%16,9), 65 ve üzeri yaş grubundakilerin sayısı ise 24.242.787 (%22,6) olarak ön görülmektedir (TÜİK, 2019).

⁴ Dünya literatüründe 1980-2000 yılları arasında doğanlar Y kuşağı olarak adlandırılmaktadır. Ancak Bayhan, Türkiye'de teknoloji ve iletişim araçları ile geç tanışmanın bir sonucu olarak, bu kuşağın 1990- 2000 yılları arasında doğanları kapsamı gerektiğini belirtmektedir (Bayhan, 2014:14).

basit rastgele örneklem yöntemi ile seçilmiştir. Katılımcılara ait demografik bilgiler, Tablo-1'de gösterilmektedir.

Tablo1. Katılımcıların demografik özellikleri (N= 639)

Cinsiyet	f	%
Kadın	451	70,6
Erkek	188	29,4
Doğduğu, büyüdüğü yer		
Kır	217	34,0
Kent	417	64,3
Cevap yok	5	0,8
Ailenin aylık ortalama geliri		
0-1700 TL	138	21,6
1701- 2200 TL	132	20,7
2201-3250 TL	136	21,3
3250+ TL	139	21,8
Cevap yok	94	14,6
Aile Tipi		
Çekirdek Aile	554	86,7
Geniş Aile	73	11,4
Cevap yok	12	1,9
Büyük ebeveynler ile aynı evde birlikte yaşama durumu		
Evet	301	47,1
Hayır	333	52,1
Cevap yok	5	0,8
Büyük ebeveynler ile birlikte yaşama süresi (N=301)		
1- 5 yıl	90	29,9
6-23 yıl	126	41,9
Cevap yok	85	28,2
60 Yaş Üstü Bireyle Birlikte Çalışmayı İsteme Durumu		
Evet	318	49,8
Hayır	316	49,5
Cevap yok	5	0,7
Yaşlı Bakımı Kimin Sorumluluğunda Olmalı		
Devlet	128	20,0
Aile	371	58,1
Cevap yok	140	21,9

Tablo 1'de görüleceği üzere, araştırmaya katılanların % 70,6'sı kadın, % 29,4'ü erkektir. Katılımcıların % 64,3'ü kent, % 34,0'ü ise kır/köy doğumludur. Katılımcıların % 42,3'ü ailelerinin ortalama aylık gelirinin 2201 TL'den düşük olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların % 86,7'si çekirdek ailede, % 11,4'ü ise geniş ailede doğup büyüdüklerini ifade etmiştir. Katılımcıların % 47,1'i ise yaşamlarında altı aydan fazla bir süre büyük ebeveynler ile birlikte aynı evde yaşadıklarını belirtmiştir.

2.1. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın veri toplama aracı olan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Formun ilk bölümünde kişisel bilgiler, ikinci bölümünde ise *Yaşlanma ve Yaşlılığa İlişkin Tutum Ölçeği [YYTÖ]* yer almaktadır. Ankette, katılımcıların yaşını, cinsiyetini, gelir düzeyini belirlemeye yönelik soruların yanında, gençlerin ailelerine ilişkin sorular da bulunmaktadır. Araştırmanın verileri sınıf

ortamında, araştırmacının gözetiminde, katılımcılar tarafından anket formunun doldurulması şeklinde elde edilmiştir.

2.2. Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Tutum Ölçeği [YYTÖ]

Ankette, Otrar'ın geliştirdiği 45 maddeden oluşan "*Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Tutum Ölçeği (YYTÖ)*" kullanılmıştır (2016). Bu ölçek, 18 yaş üzeri bireylerin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumlarını belirlemeyi amaçlayan, 5'li likert tipi bir ölçektir. Ölçeği kullanabilmek için ölçeği geliştiren araştırmacıdan e-posta yoluyla izin alınmıştır. Otrar, ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısını 0,97 olarak hesaplamıştır (Otrar, 2016: 527). Bu araştırmada, benzer biçimde, ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,92 olarak hesaplanmıştır. YYTÖ ölçeğinden alınabilecek en düşük puan 45 iken, en yüksek puan 225'tir. Ölçek toplamda 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Birinci alt boyut olan "Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu"ndan (12 Madde) en düşük 12, en yüksek 60 puan alınabilmektedir. İkinci alt boyut olan "Sosyal Yıpranma Algısı"ndan (15 madde) en düşük 15, en yüksek 75 puan alınabilmektedir. Üçüncü alt boyut "Yaşama Baş Etme Zorluğu"ndan (10 madde) en düşük 10, en yüksek 50 puan alınabilmektedir. "Olumsuz İmge" (8 madde) olarak isimlendirilmiş olan dördüncü alt boyuttan ise 8 ile 40 arasında puan alınabilmektedir (Otrar, 2016:536). Ölçekten elde edilen genel toplam puanın yükselmesi genel olarak olumsuz tutumun yükseldiği, puanın düşmesi ise yaşlılığa ilişkin olumlu tutum ve algının yükseldiği şeklinde yorumlanmaktadır. Ayrıca katılımcının ölçeğin alt boyutlarından aldığı puan yükseldikçe, ilgili tutum da *olumsuz yönde güçleniyor* şeklinde yorumlanmaktadır (Otrar, 2016: 535). Örneğin, katılımcının "yaşlılığı kabullenme zorluğu" alt boyuttan yüksek puan alması, onun yaşlılığı kabullemede zorluk yaşadığını göstermektedir.

2.3. Anket Formunun Uygulanması

Araştırma öncesinde Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Etik Kurulundan 16.01.2019/1 karar numaralı onay raporu alınmıştır. Ayrıca araştırmanın yapıldığı Fakülte yönetimleri ve katılımcılardan gerekli izinler alınmıştır. Anketin işlerliğini test etmek üzere, 15 gönüllüyle pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama sonrası ankette gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Anket, 15 Şubat-10 Mart 2019 tarihleri arasında uygulanmıştır. Verilerin analizinde, SPSS 25.0 programından yararlanılmıştır. Ölçekte yer alan 30., 32. ve 43. maddeler ters çevrilerek yeniden kodlanmıştır (Otrar, 2016). Verilerin değerlendirilme aşamasında tanımlayıcı istatistik metotlarından yararlanılmıştır. İstatistiksel veriler değerlendirilirken frekans ve bağımsız gruplar t-Testi analizlerinden yararlanılmıştır. Bulgular, %95 güven aralığında değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde, 19-24 yaş arası 639 katılımcıya uygulanan anketten elde edilen verilerin analizlerine yer verilmektedir. Öncelikle, katılımcıların *Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Tutum Ölçeği*'nden (YYTÖ) aldıkları puanlar analiz edilmiştir. Sonrasında katılımcıların yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumlarını etkileyen cinsiyet, aile tipi, yerleşim yeri ve büyük ebeveynleri ile birlikte aynı evde yaşama durumları, gruplar homojen dağılım gösterdikleri için bağımsız gruplar t-Testi ile analiz edilmiştir. Ayrıca katılımcıların yaşlı çalışanlar ve yaşlı

bakımı hakkındaki görüşleri de analize dahil edilmiştir. Bu doğrultuda katılımcıların YYTÖ ölçek puanları ile yaşlı ile çalışmayı isteyip/istememe durumları ve yaşlı bakımı sorumlusuna ilişkin görüşleri arasındaki ilişki, bağımsız gruplar t-Testi ile analiz edilmiştir.

3.1. Katılımcıların Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Tutumları

Tablo 2. Katılımcıların Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Tutum Ölçeği [YYTÖ] ve bu ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları (N=639)

Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Tutum Ölçeğinin [YYTÖ] Alt Boyutları	N	Ort.	Ss.	Min	Max.
Yaşlılığı kabullenme zorluğu	639	32,53	8,47	12	57
Sosyal yıpranma algısı	639	41,51	8,38	17	68
Yaşamla baş etme zorluğu	639	31,12	7,10	10	50
Olumsuz imge	639	23,13	4,92	10	39

Tablo 2’de görüleceği üzere katılımcıların, YYTÖ’den ortalama $128,39 \pm 25,28$ puan aldıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutum ölçeğinin “Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu” alt boyutunun ortalaması $32,53 \pm 8,47$ iken, “Sosyal Yıpranma Algısı” alt boyutunun ortalaması $41,51 \pm 8,38$ ’dir. “Yaşamla Baş Etme Zorluğu” alt boyutunun puan ortalaması $31,12 \pm 7,10$ iken, “Olumsuz İmge” alt boyutunun puan ortalaması $23,13 \pm 4,92$ ’dir. Bu çalışmada 19-24 yaş grubundaki gençlerin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin orta düzeyin bir miktar üzerinde olumsuz bir tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir.

3.2. Katılımcıların Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Tutumlarını Etkileyen Faktörler

Tablo 3. Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Tutum Ölçeğinin (YYTÖ) katılımcıların cinsiyet, aile tipi, doğduğu ve büyüdüğü yerleşim yeri (kır/kent), büyük ebeveynleri ile aynı evde birlikte yaşama durumu değişkenlerine göre farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız gruplar t- testi sonuçları

	Değişkenler	N	\bar{X}	Ss	Sx	t Testi		
						t	Sd	p
Cinsiyet	Kadın	451	128,2	24,36	1,14	-0,214	637	0,81
	Erkek	188	128,7	27,41	1,99			
Aile Tipi	Çekirdek Aile	554	127,9	25,74	1,09	-1,33	625	0,18
	Geniş Aile	73	132,1	22,75	2,66			
Yerleşim Yeri	Kır	217	130,3	25,89	1,75	-1,60	632	0,10
	Kent	417	127,0	24,79	1,21			
Büyük ebeveynler ile birlikte aynı evde yaşama durumu	Evet	301	128,5	24,78	1,42	0,95	632	0,92
	Hayır	333	128,3	25,53	1,39			
Büyük ebeveynler ile birlikte aynı evde yaşama süresi	1- 5 yıl	90	125,0	25,97	2,73	-2,16	214	0,032*
	6-23 yıl	126	132,4	24,01	2,13			

* p<0,05

Tablo 3’de görüldüğü üzere katılımcıların YYTÖ ölçeği puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız gruplar t-Testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (t=-

Katılımcıların YYTÖ’den ve bu ölçeğin “Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu”, “Sosyal Yıpranma Algısı”, “Yaşamla Baş Etme Zorluğu” ve “Olumsuz İmge” alt boyutlarından aldıkları ortalama, minimum ve maksimum puanlar hesaplanmış ve Tablo 2’de gösterilmiştir.

3.2.1. Analiz 1. Katılımcıların Cinsiyet, Aile Tipi, Doğduğu Büyüdüğü Yerleşim Yeri, Büyük Ebeveynleri ile Aynı Evde Birlikte Yaşama ve Bu Birlikteliğin Süresi Değişkenlerine göre Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Tutumları

Gençlerin YYTÖ ölçeğinden aldıkları puanın cinsiyet, yaş, aile tipi, doğduğu büyüdüğü yerleşim yeri (kır/kent), büyük ebeveynleri ile aynı evde birlikte yaşama ve bu birlikteliğin süresi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için bağımsız gruplar t-Testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3’de gösterilmiştir.

0,214; p= 0,81; p> 0,05). Ancak erkeklerin, geniş ailede yaşayanların kırsal kesimde oturanların büyük ebeveynleri ile birlikte yaşayanların ortalamaları daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde katılımcıların yetiştikleri aile türü (geniş-çekirdek aile) (t=-1,33; p=0,18; p>0,05), kır ya da kent doğumlu olmaları (t=-1,60; p=0,10; p>0,05) ve büyük ebeveynler ile

aynı evde birlikte yaşamaları ($t=0,95$; $p=0,92$ $p>0,05$), onların yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmamıştır. Diğer taraftan katılımcıların büyük ebeveynleri ile geçirdikleri süre ile yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumları arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t= -2,16$; $p<0,05$). Büyük ebeveynler ile aynı evde birlikte yaşanan sürenin artması, yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumu da olumsuz etkilemektedir.

Tablo 4. YYTÖ Ölçeğinin, yaşamla baş etme zorluğu ve olumsuz imge alt boyutlarının katılımcıların aile tipi, doğduğu ve büyüdüğü yerleşim yeri (kır/kent) değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız gruplar t- testi sonuçları

	Değişkenler	N	\bar{X}	Ss	Sx	t Testi		
						t	Sd	p
YYTÖ Ölçeğinin "Yaşamla Baş Etme Zorluğu" Alt Boyutu								
Aile Tipi	Çekirdek Aile	554	31,00	7,22	0,39	-2,30	100,3	0,023*
	Geniş Aile	73	32,79	6,12	0,71			
Yerleşim Yeri	Kır/köy	217	32,01	7,16	0,48	-2,23	632	0,026*
	Kent	417	30,69	7,02	0,34			
YYTÖ Ölçeğinin "Olumsuz İmge" Alt Boyutu								
Aile Tipi	Çekirdek Aile	554	23,00	4,91	0,20	-2,25	625	0,024*
	Geniş Aile	73	24,38	4,92	0,57			
Yerleşim Yeri	Kır/Köy	217	23,33	5,07	0,34	-0,87	632	0,382
	Kent	417	22,97	4,83	0,23			

* $p<0,05$

Tablo 4'de görüldüğü üzere, çekirdek ailede büyüyen katılımcılar ile geniş ailede büyüyen katılımcıların, YYTÖ ölçeğinin hem "Yaşamla Baş Etme Zorluğu" alt boyutu hem de "Olumsuz İmge" alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Geleneksel geniş ailede yetişen katılımcıların "Yaşamla Baş Etme Zorluğu" tutumlarının, çekirdek ailede yetişen katılımcılara oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($t=-2,30$; $p=0,023$; $p<0,05$). Benzer şekilde geniş ailede büyüyen katılımcıların yaşlılığa ilişkin "Olumsuz İmge" tutumları, çekirdek ailede doğmuş ve büyümüş katılımcılara oranla daha yüksektir ($t=-2,25$; $p=0,024$; $p<0,05$).

Ayrıca yerleşim yerleri kır/köy olan katılımcılar ile doğma büyüme kentli olan katılımcıların "Yaşamla Baş Etme Zorluğu" alt boyutundan aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlılık göstermektedir ($t= -2,23$; $p=0,026$; $P<0,05$). Kır/köyde yaşayan katılımcıların kente yaşayan katılımcılara oranla "Yaşamla Baş Etme Zorluğu" alt boyutunda, daha yüksek puan ortalamalarına sahip oldukları tespit edilmiştir. Diğer bir ifade ile kır/köyde yaşayan katılımcıların kente yaşayan katılımcılara oranla daha olumsuz bir yaşamla baş etme zorluğu tutumuna sahip oldukları belirlenmiştir.

3.2.3. Analiz 3: Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Tutumun Sosyal Yansımaları

Yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin olumsuz tutumun temelinde bir takım sosyal yansımaları olmaktadır. Buna dair bulgular için katılımcıların okul sonrası çalışma yaşamlarında, yaşlı meslektaşları ile birlikte çalışmayı

3.2.2. Analiz 2. Katılımcıların Aile Tipi ve Doğup Büyüdükleri Yerleşim Yeri Değişkenlerine Göre, YYTÖ Ölçeğinin "Yaşamla Baş Etme Zorluğu" ve "Olumsuz İmge" Alt Boyutlarına İlişkin Tutumları

Katılımcıların YYTÖ ölçeğinin "Yaşamla Baş Etme Zorluğu" ve "Olumsuz İmge" alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının aile tipine ve doğup büyüdükleri yerleşim yerlerine göre değişip değişmediğine bakılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4'de gösterilmiştir.

isteyip istememe eğilimlerine bakılmıştır. Ayrıca katılımcıların yaşlı bakımı sorumluluğunun hangi kurumda olması gerektiğine ilişkin cevapları da analiz edilmiştir. Bu doğrultuda katılımcıların verdikleri cevaplar ile onların YYTÖ ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması arasındaki fark, bağımsız gruplar t-Testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5'de görüleceği üzere, örnekleme oluşturan gençlerin YYTÖ ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları, okul sonrası meslek yaşamında 60 yaş ve üzeri bireyler ile çalışma arkadaşı olmayı isteyip istememe değişkenine göre analiz edilmiştir. Bu amaçla gerçekleştirilen bağımsız gruplar t-Testi sonucunda gruplar arasındaki fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=-2,16$; $p=0,031$; $p<0,05$). Meslek yaşamında 60 yaş üstü bireyler ile çalışma arkadaşı olmak istemiyorum cevabı verenler daha yüksek bir puan ortalamasına sahiptir. Başka bir ifadeyle, meslek yaşamında yaşlılar ile birlikte çalışmak istiyorum cevabını verenlerin, istemiyorum cevabını verenlere oranla daha *olumlu* bir yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutuma sahip olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca katılımcıların YYTÖ ölçeği puan ortalamalarının, yaşlı bakımında devlet ya da aile kurumlarından hangisinin sorumlu olması gerektiği sorusuna verdikleri cevaplara göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Tablo 5'de görüleceği üzere, bu amaç doğrultusunda gerçekleştirilen bağımsız gruplar t-Testi sonucuna göre, gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=2,21$;

p=0,027; p<0,05). Yaşlı bakımında sorumluluğun devlet kurumunda olması gerektiğini belirten katılımcıların, bu sorumluluğun aile kurumunda olması gerekti-

ğini belirten katılımcılara oranla daha *olumsuz* bir yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutuma sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5. YTTÖ Ölçeğinden alınan puanların, katılımcıların meslek yaşamında 60 yaş üstü bireyler ile çalışmayı isteyip istemedikleri ve yaşlı bakımı sorumluluğunun kimde olması gerektiği değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçları

Puan	Değişkenler	N	\bar{X}	Ss	Sx	t Testi		
						t	Sd	p
Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Tutum Ölçeği (YYTÖ)	60 Yaş Üstü Bireyle Birlikte Çalışmayı İsteyip, İstememe Durumu (N=634)							
	Evet	318	126,2	26,67	1,50	-2,16	621,7	0,031*
	Hayır	316	130,6	23,45	1,31			
	Yaşlı Bakımı Kimin Sorumluluğunda Olmalı (N=499)							
	Devlet	128	132,7	25,15	2,22	2,21	626	0,027*
	Aile	371	131,0	23,89	1,24			

*p<0,05

4. TARTIŞMA

Çalışmada 19-24 yaş aralığındaki bir grup Y kuşağına mensup gencin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumu tespit edilmiştir. Katılımcıların *Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Tutum Ölçeğinden (YYTÖ)* ve bu ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarına bakılmıştır. Katılımcıların YTTÖ ölçeğinden aldıkları puanların, cinsiyet, yaşam yeri, aile tipi, büyük ebeveynler ile yaşama durumu, meslek yaşamında yaşlılar ile çalışmayı isteme durumu ve yaşlı bakımı sorumluluğunun kimde olması gerektiğine ilişkin düşüncelerine göre değişiklik gösterip/göstermediğine bakılmıştır.

Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde, araştırmaya katılanların yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin kısmen *olumsuz* bir tutuma sahip oldukları görülmektedir. Şahin ve Demirel (2018)'in gençlerin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumlarını ölçen çalışmasında da benzer sonuca ulaşılmıştır. Gençlerdeki bu olumsuz tutumun çeşitli nedenleri olabilir. Bu durum yaşlıların modern dönemde kaybettiikleri sosyal statü ile açıklanabilir (Şentürk & Ceylan, 2015). Zira yaşlıların, modern dönemde toplumdaki statüleri zayıflamaktadır. Modern dönemde genç kalma ve üretken olabilme yüceltilmektedir. Gençliğin antitezi olarak görülen yaşlılık olumsuz kavramlar ile inşa edilmektedir. Yaşlılığın sosyal inşası kuramına göre, yaşlılık her dönem sosyal ve kültürel faktörler ile inşa edilir. Modern dönemde yaşlılığa karşı geliştirilen fiziksel ve zihinsel yetersizlik algısında, bu inşa süreci etkilidir.

Parsons, *Growing Old* kitabına yazdığı önsözde, modern dönemde gençliğin yüceltildiğini, yaşlıların ise yetersizliklerinin ön plana çıkartıldığını belirtmektedir. Ayrıca kozmetik endüstrisi, yaşlı olmanın kötü ve istenmeyen bir durum olduğu fikrini sürekli canlı tutmaktadır. Müftüler (2018)'e göre günümüzde yaşlıların toplumsal imajları giderek kötüye gitmektedir. Modern dönemde inşa edilen bu genel *olumsuz yaşlı imajının*, bireylerin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin algılarını da olumsuz yönde etkilediği söylenebilir. 20. yüzyılın sonlarında doğan Y kuşağı da şüphesiz modern döneme hâkim olan olumsuz yaşlılık algısından etkilenmektedir. Bundan dolayı, Y kuşağına mensup bireylerin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumlarının kendilerinden önceki kuşaklara göre bir miktar daha olumsuz

olduğu söylenebilir. Diğer taraftan literatürde Türkiye'deki gençlerin yaşlılara karşı olumlu tutuma sahip olduğunu belirten çalışmalar da yer almaktadır (Kağan, vd. 2018: 13; Adıbelli vd., 2013).

Bu çalışmada katılımcıların yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumları ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Literatürde benzer şekilde yaşlılara ilişkin olumsuz tutumların cinsiyete göre değişmediğini belirten çalışmalar yer almaktadır (Soyuer vd., 2010: 24; Özbek-Yazıcı, vd, 2015: 84; Çilingir vd., 2017: 139). Üniversite gençlerinin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumlarının cinsiyete göre değişmemesinde gençlerin zorunlu eğitim sürecinde eşit formasyona tabi olmalarının etkisinden söz edilebilir. Diğer taraftan literatürde, yaşlılara karşı tutumun cinsiyete göre değiştiğini belirten çalışmalar da bulunmaktadır (Güven vd., 2012; Ünsar vd., 2015; Altay & Aydın, 2015; Dinçer vd., 2016; Ceylan & Öksüz, 2015; Salman, vd., 2018; Kalınkara vd., 2019: 80).

Çalışmada katılımcıların sahip oldukları aile tipinin çekirdek ya da geniş aile olmasının yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumlar üzerinde etkisi olmadığı tespit edilmiştir. Başka bir ifade ile katılımcıların sahip olduğu ailenin geniş ya da çekirdek aile olması yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumlarını etkilememektedir. Benzer şekilde literatürde aile türünün yaşlılığa ve yaşlılara yönelik tutumları etkilemediğini bulgulayan çalışmalara rastlanmıştır (Köse vd, 2015: 149; Altay ve Aydın, 2015; Salman, vd., 2018). Diğer taraftan katılımcıların aile türü ile YTTÖ ölçeğinin "Yaşamla Baş Etme Zorluğu" ve "Olumsuz İmge" alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Her iki alt boyuttan alınan puan ortalamaları, geleneksel geniş aile içinde doğan ve büyüyen katılımcılarda, çekirdek aile içinde doğup büyüyenlere göre daha yüksektir.

Çalışmada, katılımcıların doğup büyüdükleri yerleşim bölgesinin kır/köy ya da kent olmasının onların yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumlarını etkilemediği görülmektedir. Literatürde benzer şekilde yaşam yeri bölgesinin yaşlılara ilişkin tutumu etkilemediğini belirten çalışmalar yer almaktadır (Çilingir vd., 2017; Özbek-Yazıcı vd., 2015; Dinçer vd., 2016; Boz vd., 2017; Sal-

man, vd., 2018). Kitle iletişim araçları ve internet teknolojileri, kır ve kent yaşam yeri farklılıklarını ortadan kaldırmaktadır. Toplumdaki ana kültürün kır ve kent yerleşim bölgelerini kapsadığı ve bu bölgelerde benzerlik oluşturduğu söylenebilir. Benzer yaşam biçimlerinin kırdan ya da kentte yaşayan gençlerdeki yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumları da eşitlediği söylenebilir. Bu bulgu, yaşlılara kırdan kente oranla daha fazla saygı duyulduğu ön kabulü ile çelişmektedir.

Bu çalışmada, ölçeğin “Yaşamla Baş Etme Zorluğu” alt boyutunun puan ortalamasının köy/kırdan yaşayan katılımcılarda, kentte yaşayan katılımcılardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bunun anlamı, kırsal yaşamın zorluğu ile “Yaşamla Baş Etme Zorluğu” arasında bir ilişki olabileceğidir. Ayrıca kırdaki olumsuzlukların gençlerin algısını etkilediği düşünülebilir. Kente göre köy/kırdan yaşamın daha zor olmasının, yaşlılık, yaşlanma ve yaşamla baş edebilme zorluğu arasındaki ilişkiye dair algıyı pekiştirdiği söylenebilir.

Çalışmada katılımcıların büyük ebeveynler ile aynı evde yaşayıp yaşamama durumlarının, onların yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumlarını etkilemediği tespit edilmiştir. Literatürde benzer biçimde, büyük ebeveynleri ile aynı evde yaşamının yaşlılığa dair tutumu etkilemediğini belirten çalışmalar bulunmaktadır (Özbek-Yazıcı vd., 2015; Ceylan ve Öksüz, 2015; Köse vd., 2015; Salman, vd., 2018). Diğer taraftan büyük ebeveynler ile birlikte yaşamının yaşlılara dair tutumları olumsuz etkilediğini belirten çalışmalar da bulunmaktadır (Dinçer vd., 2016; Yılmaz ve Özkan, 2010; Çilingir vd., 2017).

Ayrıca bu çalışmada, büyük ebeveynler ile birlikte aynı evde geçirilen sürenin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumu etkilediği tespit edilmiştir. Büyük ebeveynler ile aynı evde yaşama süresi arttıkça yaşlılığa ve yaşlanmaya ilişkin olumsuz tutum da artmaktadır.

Çalışmada, yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin daha olumlu bir tutuma sahip olan katılımcıların diğerlerine göre yaşlılar ile daha fazla çalışma arkadaşı olmak istedikleri tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada, yaşlı bakımının kimin sorumluluğunda olması gerektiği sorusuna devlet cevabını verenlerin, aile cevabı verenlere oranla yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumlarının daha olumsuz olduğu tespit edilmiştir.

5. SONUÇ

2060’lı yılların yaşlıları olacak Y kuşağı bireylerin yaşlı bakımı ile ilgili düşünce ve tutumları önemlidir. Kamunun sosyal politika anlayışı, yaşlı bakımında ailenin sorumluluğunun devam etmesi yönündedir. Ancak gençlerde yaşlı bakımı sorumluluğunun ailede olması gerektiği algısı ile yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin olumlu tutum doğru orantılıdır. Yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutum olumsuz olduğu oranda bireyler yaşlı bakımında devletten daha fazla beklentiye girmektedir/girecektir. Bu çerçevede çalışmaya katılan gençlerde özellikle yaşlılara yönelik bir miktar olumsuz tutum dikkat çekicidir. Modernleşme sonrası inşa edilen genel *olumsuz yaşlı imajının*, 20. yüzyılın sonlarında doğan Y kuşağına mensup bu bireylerin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin algılarını da olumsuz yönde etkilediği söylenebilir. Bu durumun başta yaşlı bakımında devletten beklentiler olmak üzere pek çok sosyal politika alanına etkisinin olacağı söylenebilir. Türkiye’de demografik yapıda

yaşlıların oranının yüksek olacağı ön görülen 2050 ve sonrası dönemde yaşlı bakımı daha önemli bir hal almaktadır.

Bütün bu noktalar dikkate alınarak, Türkiye’nin 21. yüzyılın ikinci yarısına dönük yaşlı bakımı ihtiyacı, nesnel veriler ile ortaya konulmalı ve söz konusu zaman dilimi için gerekli personel ve altyapı ihtiyacına dönük şimdiden hazırlıklar yapılmalıdır. Ayrıca Türkiye’de Y kuşağı bireylerin değer haritaları ile hayata ve yaşlılığa bakışları üzerine daha fazla çalışma yapmaya ihtiyaç olduğu söylenebilir. Bu kuşağın yaşlılık algılarını daha olumluya dönüştürme sosyal politikanın temel gündemlerinden biri olmalıdır. Bunun için çeşitli eğitim ve seminer programları önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Adıbelli, D., Türkoğlu, N., & Kılıç, D. (2013). Öğrenci hemşirelerin yaşlılığa ilişkin görüşleri ve yaşlılığa karşı tutumları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 6(1), 2-8.
- Altay, B., & Aydın, T. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 12 (1), 11-18.
- Bayhan, V. (2014). Milenyum veya (Y) kuşağı gençliğinin sosyolojik bağlamı. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 3, 8-25.
- Boz, H., Gökçe, N., Özüstün Kırıl, A., Mutlu, E., Selvi, N., Ünlü, D., & Yılmaz, G. (2017). Sağlık Bilimleri Fakültesi ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları. *Kastamonu Sağlık Akademisi Dergisi*, 2(1), 32-54.
- Ceylan, H., & Öksüz, M. (2015). Sosyal hizmet lisans öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Journal of International Social Research*, 8(39), 459-466.
- Çilingir, D., Bulut, E., & Hindistan, S. (2017). Hemşirelik bölümü öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 10(3), 137-143.
- Cockerham, W. C. (1991). *This Aging Society*. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice Hall.
- Cumming, E., & Henry, W. E. (1961). *Growing Old, the Process of Disengagement*, New York: Basic Books.
- Dinçer, Y., Usta, E., & Bulduk, S. (2016). Üniversite öğrencileri gözüyle yaşlılık nasıl algılanıyor? *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 9(1), 26-38.
- Güven, Ş. D., Uçakan-Muz, G., & Efe-Ertürk, N. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları ve bu tutumların bazı değişkenlerle ilişkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 15(2), 99-105.
- Kaçan, H., Dibekli, E., & Akkan K. (2018). Toplumda yaşayan bireylerin yaşlı ayrımcılığı tutum düzeylerinin incelenmesi. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 11(2), 8-15.
- Kalınkara, V., Günay, G., Boylu, A. A., Şahin, H., Arpacı, F., Ay, F., vd., (2019). Farklı alanlarda öğrenim gören üniversite öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 12(2), 73-83.

- Karasar, N. (1998). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kökalan-Çımrın, F. (2009). Küreselleşme, neoliberalizm ve refah devleti ilişkisi üzerine, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 195-203.
- Köse, G., Ayhan, H., Taştan, S., İyigün, E., & Hatipoğlu, S. (2015). Sağlık alanında farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *Gülhane Tıp Dergisi*, 57, 145-151.
- Kurtkapan, H. (2018). *Kentte Yaşlılık ve Yerel Yönetim Uygulamaları*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kurtkapan, H. (2019). Ünal Şentürk, yaşlılık sosyolojisi, yaşlılığın toplumsal yörüngeleri. *İnsan ve Toplum Dergisi* 9(4), 166-168.
- Moody, H. R., & Sasser, J. R. (2012). *Aging: Concepts and Controversies*, 7th ed. Los Angeles, Sage.
- Morgan, L. A., & Kunkel, S. (2007). *Aging: Society and the Life Course*. 3rd ed. New York: Springer.
- Müftüler, H. G. (2018). Modern toplumda yaş ve yaşlı ayrımcılığı. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 181-184.
- Otrar, M. (2016). Yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutum ölçeği: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Sosyoloji Dergisi*, 36 (2), 527-550.
- Özbek-Yazıcı, S., Kalaycı, I., Kaya, E., & Tekin, A. (2015). Yaşlı bakım programı öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları. *Yaşlı Sorunlarını Araştırma Dergisi*, (2), 77-87.
- Phillipson, C. & Baars, J. (2007). Social teory and social ageing, ageing. in (eds.) Bond, J., Peace, s., Dittmann-Kohli, F. & Westerhof, G. *Society: European Perspectives on Gerontology*, (pp. 68-84), 3rd edition, Los Angeles: Sage.
- Riley. M. W. (1976). Social gerontology and the age stratification of society. in (eds.) Atchley, R. C. & Seltzer, M. M, *The Sociology of Aging: Selected Readings*, Belmont, Calif: Wadsworth Pub. Co.
- Salman, M., Gülçek, E., Aylaz, R., & Polat, F. (2018). Hemşirelik öğrencilerinin yaşlılara karşı tutumlarının değerlendirilmesi. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 11 (2), 1-7.
- Şahin, H., & Demirel, B. (2018). Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11 (59), 1114- 1120.
- Şentürk M., & Ceylan, H. (2015). *İstanbul'da Yaşlanmak ve Yaşlıların Mevcut Durumu Araştırması*. İstanbul: Açılım Kitapevi.
- Soyuer, F., Ünal, D., Güleser, N., & Elmalı, F. (2010). Sağlık meslek yüksekokulu öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları ve bu tutumların bazı demografik değişkenlerle ilişkisi. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(2), 20-25.
- Turner, B. S. (2011). *Tıbbi Güç ve Toplumsal Bilgi*. (Çev.) Tatlıcan, Ü., İstanbul: Sentez Yayıncılık.
- Türkiye İstatistik Kurumu, (TÜİK), (2018). Nüfus projeksiyonları, 2018-2080, (Çevrimiçi) <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=30567> adresinden 19.08.2019 tarihinde erişilmiştir.
- United Nations Department of Economic and Social Affairs [UNDESA] (2015). *World Population Ageing 2015 (ST/ESA/SER.A/390)*. New York: United Nations.
- Ünsar, S., Erol, Ö., Kurt, S., Türüng, F., Dinlegör Sekmen, I., Sak, C., & Türksen, S. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 4(2), 61-67.
- Victor, C. R. (2005). *The Social Context of Aging*. New York, Routledge, 2005.
- Westerhof, G. J., & Tulle, E. (2007). Meaning of ageing and old age: Discursive contexts, social attitudes and personal identities. in (eds.) Bond, J., Peace & S., Dittmann-Kohli, F., *Ageing in Society: European Perspectives on Gerontology*, (pp. s. 235-254), 3rd ed., Gerben Westerhof, Los Angeles: Sage.
- Yılmaz, E., & Özkan, S. (2010). Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanat Dergisi*, 3(2), 35-53.